

Raport privind utilizarea veniturilor din alocarea capacităților de interconexiune în perioada 1 ianuarie 2023 - 31 decembrie 2023

În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (2) și (3) al *Regulamentului UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică*, veniturile rezultate din alocarea capacităților de interconexiune se utilizează de operatorul de transport și de sistem în următoarele scopuri:

- a) garantarea disponibilității reale a capacității alocate, inclusiv compensarea pentru fermitate;
- b) menținerea sau creșterea capacităților interzonale prin optimizarea utilizării capacităților de interconexiune existente prin măsuri coordonate de remediere, dacă este cazul, sau acoperirea costurilor generate de investițiile în rețea relevante pentru reducerea congestionării capacităților de interconexiune;
- c) în cazul în care obiectivele legate de prioritățile stabilite la literele a) și b) au fost îndeplinite în mod adecvat, aceste venituri pot fi utilizate ca venituri care trebuie luate în considerare de autoritățile de reglementare atunci când aprobă metodologia de calculare a tarifelor de rețea sau când stabilesc tarifele de rețea, sau în ambele cazuri.

Veniturile reziduale sunt plasate într-un cont intern separat al operatorului de transport și de sistem până în momentul în care pot fi cheltuite în scopurile menționate.

De asemenea, conform prevederilor art. 9 alin. (1) ale *Regulamentului (UE) 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie*, prin derogare de la normele Uniunii privind veniturile din congestii care rezultă din alocarea capacității interzonale (venituri din alocarea capacităților de interconexiune transfrontalieră), statele membre pot utiliza veniturile excedentare pentru a finanța măsuri de sprijinire a clienților finali de energie electrică. Potrivit art. 10 alin. (4) lit. b) ale acestui regulament, aceste măsuri de sprijinire a clienților finali pot consta în utilizarea veniturilor excedentare din alocarea capacităților de interconexiune transfrontalieră pentru reducerea tarifelor de rețea.

Operatorul de transport și de sistem din România, CNTEE Transelectrica S.A., este responsabil pentru managementul veniturilor din congestii, rezultate din alocarea de capacitate de interconexiune între România și Serbia, Ungaria, Bulgaria, Ucraina și Moldova.

În fiecare an, CNTEE Transelectrica S.A. transmite ANRE monitorizarea utilizării veniturilor obținute din alocarea capacităților de interconexiune pe granițe. Veniturile menționate, realizate în perioada 1 ianuarie 2023 - 31 decembrie 2023 se prezintă defalcat pe luni și pe granițe, în tabelul nr. 1.

Analiza sumelor încasate indică faptul că cca. 34,24 % din venituri provin din alocarea capacității pentru export, cca. 47,76 % din venituri provin din alocarea capacității pentru import și 17,99 % din mecanismul Flow-Based Market Coupling pe granița România-Ungaria. Repartiția pe granițe indică faptul că cca. 50,48 % din venituri provin din capacitatea alocată pe granița cu Ungaria, 42,65 % din alocarea capacității pe granița cu Bulgaria, 6,13 % din alocarea capacității pe granița cu Serbia, 0,25 % din alocarea capacității pe granița cu Ucraina și 0,49 % din venituri din alocarea capacității pe granița cu Republica Moldova.

La începutul anului 2023 CNTEE Transelectrica S.A. deținea depusă în contul dedicat suma de 180.501.945 lei (din care 163.619.697 lei reprezintă componenta aferentă granitelor cu state membre UE, iar 16.882.248 lei reprezintă componenta aferentă granitelor cu state non-membre UE).

Suma de 180.501.945 lei menționată anterior a rezultat ca urmare a corectării în anul 2023 a valorii soldului total de la finalul anului 2022 de 168.006.436 lei, care s-a regăsit în raportul ANRE aferent anului 2022, după cum urmează:

- pentru cheltuielile efectuate în anul 2021 pentru proiectul LEA 400kV Cernavodă – Stâlp, operatorul a încasat cu titlu de avans, suma de 8.012.902,4 Euro reprezentând fonduri externe nerambursabile, considerate la momentul respectiv la cursul BNR din data de 31.12.2021 de 4,9481 lei/euro. Valoarea cheltuielilor aferente veniturilor din alocarea capacității a fost calculată ca diferență între valoarea lucrărilor și valoarea finanțată din fonduri UE. Aceasta s-a corectat în anul 2023, la momentul depunerii cererii de rambursare nr. 3 de fonduri europene pentru acest proiect, prin recalcularea la indicațiile UE a sumei de 8.012.902,4 Euro reprezentând fonduri externe nerambursabile utilizând cursul mediu al Băncii Centrale Europene, de 4,9285 lei/Euro. Astfel, a rezultat în anul 2023 o majorare a cheltuielilor aferente veniturilor din alocare ale anului 2021 cu valoarea de 156.763 lei;
- modificarea rezervei legale pe anul 2022 ca urmare a atingerii plafonului maxim legal al fondului de rezervă în anul 2022, având drept consecință alocarea pentru anul 2022 a unui procent mai mic din profitul brut al companiei față de procentul standard, respectiv 1,227% față de 5%.

În perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2023 – 31 decembrie 2023, CNTEE Transelectrica S.A. a înregistrat venituri din congestii în valoare totală de 343.177.653 lei. Din aceasta sumă, 319.607.021 lei reprezintă venituri obținute pe granițe cu state membre UE.

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) și (3) ale Regulamentului (UE) 2022/1854, în calculul venitului reglementat pe baza căruia s-au stabilit tarifele de transport aplicabile în anul 2023 au fost utilizate venituri din congestii în valoare de 90.162.436 lei, din care 66.591.814 lei din componenta de venituri din alocarea capacităților de interconexiune obținute pe granițe cu state UE.

În conformitate cu prevederile legislației naționale aplicabile, veniturile rezultate se regăsesc în cadrul rezultatului brut anual obținut de companie și acesta se repartizează pe destinații, în conformitate cu prevederile *Ordonanței Guvernului nr. 64/2001 privind repartizarea profitului la societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome*, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2023 nu a fost necesară reținerea unei rezerve legale, în condițiile în care operatorul a atins în anul 2022 plafonul maxim legal al fondului de rezervă.

Astfel, după aplicarea impozitului pe profit de 16 %, suma rămasă și depusă în perioada 1 ianuarie 2023 – 31 decembrie 2023 în contul special destinat a fost de 212.532.783 lei.

În perioada 1 ianuarie 2023 - 31 decembrie 2023 a fost utilizată suma de 40.952.655 lei pentru menținerea sau creșterea capacităților de interconexiune existente. Această sumă a fost utilizată pentru proiecte prevăzute în Planul național de dezvoltare pe perioada 2022-2031, încadrate în categoria de proiecte “F - Creșterea capacității de interconexiune”, conform situației detaliate pe proiecte din tabelul nr. 2, coloana corespunzătoare anului 2023.

➤ Pozițiile 2-4 din cadrul tabelului nr. 2 sunt proiecte parte a grupului de proiecte *Mid Continental East Corridor*, incluse în cadrul planului european TYNDP (cod de proiect 144); proiectele au fost incluse în lista de proiecte de interes comun aprobată prin *Regulamentul Delegat (UE) 2022/564 al Comisiei din 19.11.2021 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește lista proiectelor de interes comun a Uniunii* (cod de proiect 3.22); sunt proiecte din categoria “Creșterea capacității de interconexiune” (cu codurile F.1-F.3 din cadrul Planului Național de Dezvoltare pe perioada 2022-2031).

Aceste proiecte contribuie la următoarele obiective prioritare europene:

- creșterea capacității de transfer pe coridorul Est-Vest în Sud-Estul și Centrul Europei (RO->SB: 844MW, RO->HU: 335MW, SB->RO: 600MW, HU->RO: 617MW). Creșterea capacității de transfer transfrontalieră permite țărilor europene să schimbe mai multă energie, cu implicații în reducerea diferențelor de preț între țările UE;
- eliminarea congestiilor și integrarea RES în rețeaua europeană. Creșterea capacității de transfer pe culoarul Est-Vest al Europei de Sud-Est și Centrale va duce la suportarea unei integrări la scară largă a tehnologiilor RES în zona de Sud-Vest a României și Nord-Estul Serbiei.

➤ Pozițiile 5-9 din cadrul tabelului nr. 2 sunt proiecte din cadrul grupului de proiecte *Black Sea Corridor*, incluse în cadrul planului european TYNDP (codul de proiect 138), sunt incluse în lista de proiecte de interes comun aprobată prin *Regulamentul Delegat (UE) 2020/389 al Comisiei din 31.10.2019 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește lista proiectelor de interes comun a Uniunii* (cod de proiect 3.8); sunt proiecte din categoria “Creșterea capacității de interconexiune” (cu codurile F.4-F.8 din cadrul Planului Național de Dezvoltare pe perioada 2022-2031).

Aceste proiecte contribuie la următoarele obiective prioritare europene:

- creșterea capacității de transfer pe direcția Nord-Sud pe granița dintre România și Bulgaria, cu implicații în reducerea diferențelor de preț între țările UE (RO->BG: 600MW; BG->RO: 600MW);
- eliminare congestii și integrarea RES în rețeaua europeană. Creșterea capacității de transfer pe direcția predominantă Nord-Sud la granița dintre România și Bulgaria va duce la suportarea unei integrări la scară largă a tehnologiilor RES în zona coastei Mării Negre, în ambele țări și în special România.

➤ Poziția 10 din cadrul tabelului nr. 2 este proiect din categoria “Creșterea capacității de interconexiune” (cod F.9 din cadrul Planului Național de Dezvoltare pe perioada 2022-2031), care contribuie la creșterea capacității de transfer pe granița România – Moldova.

Acest proiect, împreună de la poz. 11, contribuie la creșterea capacității de transfer pe granița dintre România și Republica Moldova (RO->MD: 350MW; MD->RO: 350MW).

Din totalul sumei utilizate, suma de 40.830.799 lei a fost utilizată pentru realizarea obiectivelor prioritare prevăzute în cadrul art. 19 alin. (2) din Regulamentul (UE) 943/2019, respectiv investițiile de creștere a capacității de interconexiune pe granițele cu state UE prevăzute la pozițiile 2-9.

La finalul anului 2023, la dispoziția CNTEE Transelectrica S.A. a rămas suma de 352.082.073 lei depusă în contul dedicat, defalcată conform tabelului de mai jos:

1 ianuarie 2023 – 31 decembrie 2023	pe granițe		TOTAL
	UE	non-UE	
Sold inițial	163.619.697	16.882.248	180.501.945
Venituri din alocarea capacității de interconexiune, din care:	319.607.021	23.570.622	343.177.653
- Venituri utilizate în calculul tarifului de transport	66.591.814	23.570.622	90.162.436
- Venituri care urmează să se repartizeze	253.015.218	-	253.015.218
- Impozit 16%	40.482.435	-	40.482.435
- Venituri virate în cont distinct	212.532.783	-	212.532.783
Plăți efectuate	40.830.799	121.856	40.952.655
Sold final =Sold inițial+Venituri virate-Plăți efectuate	335.321.681	16.760.392	352.082.073

Veniturile totale virate în contul distinct în perioada 1 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2023, după aplicarea impozitului pe profit și a rezervei legale, sunt 1.007.721.665 lei, din care 889.389.594 lei reprezintă componenta veniturilor obținute pe granițe UE. Din veniturile totale virate în contul distinct, în perioada 1 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2023 a fost utilizată suma totală de 655.639.593 lei, din care 554.067.914 lei pentru finanțarea investițiilor dedicate diminuării congestiilor pe granițele cu statele UE, conform detalierei pe ani și proiecte prezentate în cadrul tabelului nr. 2.

Pentru anul 2023 ANRE a emis Decizia nr. 2322/21.12.2022 prin care au fost aprobate cheltuielile aferente anului 2023 din veniturile de alocare a capacității de interconexiune. Cheltuielile prognozate prin această decizie și cheltuielile realizate sunt prezentate în tabelul nr. 3.

Tabel nr. 1 – Venituri brute obținute din alocarea capacităților de interconexiune pe granițe (lei)

		Januarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Total 2023
Granițe cu state UE	Romania - Bulgaria	1.288.381	994.028	918.341	1.532.986	770.934	840.079	1.040.458	984.926	1091.518	1454.288	1.616.297	1.782.262	14.314.498
	Bulgaria - Romania	14.045.789	12.902.997	10.519.347	9.615.224	9.709.198	10.072.214	10.879.754	10.508.182	10.778.221	10.276.097	10.839.510	11.904.940	132.051.473
	Romania - Ungaria	9.729.366	9.252.965	5.855.741	5.816.100	6.635.870	5.467.858	8.113.940	6.763.796	5.697.546	6.145.616	6.119.669	7.279.689	82.878.157
	Ungaria - Romania	2.640.585	2.622.104	2.162.027	2.044.825	2.095.084	1.867.699	1.898.680	2.701.405	2.193.268	2.779.073	3.126.942	2.491.648	28.623.340
	RO-HU FB MC	9.420.971	7.645.897	4.071.837	8.396.083	320.280	8.164.083	2.120.695	2.581.778	1.616.212	3.566.875	8.103.672	5.731.171	61.739.553
Granițe cu state non-UE	Romania - Serbia	4.847.698	1.378.104	1.434.640	1.599.191	1.185.363	1.134.020	1.206.449	1.128.128	1.316.668	1.330.881	1.259.425	1.400.508	19.221.076
	Serbia - Romania	160.430	173.883	193.528	222.724	153.008	124.211	138.173	112.570	127.313	136.308	125.532	136.614	1.804.294
	Romania - Ucraina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.605	622.705	773.309
	Ucraina - Romania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84.143	-	84.143
	Romania - Moldova	-	-	7	-	28.621	270.411	527	12.333	-	-	60	15.875	327.834
	Moldova - Romania	-	-	-	449.966	144.581	-	-	-	618.069	136.923	10.437	-	1.359.976
TOTAL		42.133.220	34.969.978	25.155.470	29.677.098	21.042.940	27.940.576	25.398.677	24.793.118	23.438.814	25.826.060	31.436.292	31.365.412	343.177.653

Tabel nr. 2 – Venituri utilizate în perioada 1 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2023

Nr. Crt.	Denumire proiect	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2013-2023												
1	LEA 400 kV de interconexiune Reșița (România) - Pancevo (Serbia)	356.936	4.018.228	34.716.516	21.361.325	26.138.958	13.185.905	30.850	-	(4.201.871)	(709.695) ²⁾	-	94.897.153												
2	Trecerea la 400 kV a axului Porțile de Fier - Reșița - Timișoara - Săcălaz - Arad:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-												
Etapa I: LEA 400kV s.c. Porțile de Fier - (Anina) - Reșița + extinderea stației Porțile de Fier + Stația Reșița														2.278.157	6.881.316	63.605.771	-25.646.091	9.995.497	(15.253.698)	35.532.572	14.415.211	22.566.792	24.212.185	57.206.008	195.793.721
Etapa II: LEA 400 KV d.c. Reșița -Timișoara - Săcălaz + stația 400kV Timișoara+ stația 110 kV Timișoara														-	-	-	-	-	-	3.879.031	3.208.491	1.257.555	(617.731) ³⁾	(6.385.703) ⁴⁾	1.341.643
Et. III: LEA 400 KV d.c.Timișoara - Sacalaz - Arad + stația 400/110 kv Sacalaz + extindere st.Arada														-	-	-	-	-	-	-	-	-	248.750	45.750	294.500
5	LEA 400 KV d.c. (1 c.e) Gutinas-Smardan	3.870	19.921	11.838	55.185	467.054	487.522	105.849	136.502	(221.772)	93.164.331	4.967.280	99.197.580												
6	Extinderea stației 400 kv Cernavoda, et. II: racordare linii noi	-	-	-	-	-	974	239.441	5.355.393	967.662 ¹⁾	-	906.576	7.470.046												
7	LEA 400 KV d.c. Cernavoda - Stalpu si racord in stația Gura Ialomitei (linie noua)	2.389	3.282	9.159	5.892	1.020	2.489.984	1.980.909	78.880.472	68.959.682 ¹⁾	84.110.771	(12.721.745) ⁴⁾	223.721,815												
8	Extinderea stației 400 kv Gura Ialomitei cu doua celule: LEA 400 KV Cernavoda 3 si LEA 400 KV Stalpu	-	-	-	-	-	-	1.132	(357)	10.847.994 ¹⁾	5.694.336	(3.188.114) ⁴⁾	13.354.991												
9	Stația 400 kv Stalpu(stație noua)+ Modernizare celule 110 kv si medie tensiune	-	89.500	64.000	49.556	56.425	147.408	-	143.424	890.887 ¹⁾	6.717.839	747	8.159.786												
10	LEA 400 kV Gadalin - Suceava, inclusiv interconectarea la SEN	317.094	5.126	4.679	715.704	14.700	359.854	506	1.259	20.000	2.359.350	121.856	3.920.129												
11	LEA 400 kV Suceava - Balti, pentru porțiunea de proiect de pe teritoriul României	575.207	165.945	940.000	246.374	818.392	8.463	16	-	-	-	-	2.754.397												
12	LEA 400 kV s.c. Oradea Sud - Nădab - Bekescsaba, etapa finală: tronsonul dintre stâlpii 1-42 (48) ai LEA 400 kV Oradea Sud - Nădab	10.365	175.562	51.749	(138.340)	50.628	47.897	218.747	2.580.544	1.736.679	-	-	4.733.831												
TOTAL		3.544.019	11.358.880	99.403.712	(3.350.395)	37.542.675	1.474.309	41.989.053	104.720.940	102.823.607	215.180.137	40.952.655	655.639.593												

1) Pentru proiectele 6-9, după depunerea cererii pentru decontarea de fonduri europene nerambursabile nr. 3/29.06.2023 la Bruxelles, suma de 8.012.902,40 Euro încasată în anul 2021 a fost recalculată în moneda națională la cursul euro al Bancii Centrale Europene, astfel încât cuantumul cheltuielilor aferent anului 2021 pe proiectele 6-9 a fost majorat cu suma de 156.762,65 lei.

2) Pentru proiectul LEA 400 kV de interconexiune Reșița (România) - Pancevo (Serbia), în semestrul II 2022, suma de 709695,14 lei constituie restituire taxa regularizare AC81/2012 conf. sentinței civile 43/2022 județul Caras Severin

3) Diferența între costuri înregistrate de 2.088.689 lei și returnare avans în suma de 2.706.420,82 lei ca urmare a denunțării contractului de către executant.

4) Proiecte care beneficiază de finanțare europeană nerambursabilă și pentru care în anul 2023 s-au încasat fonduri reprezentând rambursări de cheltuieli anterioare sau prefinanțări cu titluri de avans.

Tabel nr. 3 – Cheltuieli prognozate în cadrul Deciziei ANRE nr. 2322/21.12.2022 și valorile realizate

Nr. Crt.	Denumire proiect	Cheltuieli estimate (lei)	Cheltuieli realizate (lei)	Observații privind diferențe cheltuieli prognozate vs. realizate
1	Etapa I: LEA 400kV s.c. Porțile de Fier - (Anina) - Reșița + extinderea stației Porțile de Fier + Stația Reșița	32.200.000	57.206.008	Cheltuielile estimate au fost exprimate în valori contractuale și nu au inclus ajustarea prețului contractului conform prevederilor OUG nr.47/2022. Astfel, acestea au fost actualizate, cuprinzând ajustarea prețurilor menționată mai sus.
2	Trecerea la 400 kV a axului Porțile de Fier - Reșița - Timișoara - Săcălaz - Arad:	-	(6.385.703)	Returnări fonduri europene nerambursabile pentru cheltuieli realizate anterior din fondurile obținute din alocarea capacităților de interconexiune.
3	Et. III: LEA 400 KV d.c. Timișoara - Sacalaz - Arad + stația 400/110 kv Sacalaz + extindere st. Arad	1.210.000	45.750	Prelungirea duratei de inițiere a procedurilor de achiziție cauzată de necesitatea implementării observațiilor primite de la ANAP
4	LEA 400 KV d.c. (1 c.e) Gutinaș-Smardan	-	4.967.280	Cheltuieli neprevăzute în cadrul prognozei
5	Extinderea stației 400 kv Cernavodă, et. II: racordare linii noi	-	906.576	Cheltuieli neprevăzute în cadrul prognozei
6	LEA 400 KV d.c. Cernavodă - Stâlp și racord în stația Gura Ialomiței (linie nouă)	-	(12.721.745)	Returnări fonduri europene nerambursabile pentru cheltuieli realizate anterior din fondurile obținute din alocarea capacităților de interconexiune.
7	Extinderea stației 400 kv Gura Ialomiței cu două celule: LEA 400 KV Cernavodă 3 și LEA 400 KV Stâlp	-	(3.188.114)	Returnări fonduri europene nerambursabile pentru cheltuieli realizate anterior din fondurile obținute din alocarea capacităților de interconexiune.
8	Stația 400 kv Stâlp (stație nouă) + modernizare celule 110 kv și medie tensiune	43.634.000	747	Contract reziliat în 2023 pentru neîndeplinirea clauzelor contractuale.
9	LEA 400 kV Gadalin - Suceava, inclusiv interconectarea la SEN	100.000	121.856	Suma de 121,856 lei reprezintă cheltuieli pentru întocmirea documentațiilor de evaluare imobiliară cu expert evaluator specializat în evaluarea proprietăților imobiliare, membru ANEVAR.
10	Interconexiunea RO-HU (LEA 400 kV Oradea - Josza, transformator Rosiori, reconductorarea LEA 220 kV Urechești - Tg. Jiu Nord - Paroseni - Baru Mare - Hasdat)	700.000	-	Cheltuielile estimate nu au putut fi realizate ca urmare a neîncheierii contractului de proiectare și execuție.
	TOTAL	77.844.000	40.952.655	